

September 2023 startade med stora regnmängder och över landets östra delar och i landskapen sydväst om Gävlebukten uppstod problem med översvämning och höga flöden. Därefter skedde en stabilisering.

Högtryck i perioder tvingade upp lågtrycken på nordligare bana och därav gynnade varmluftens avancemang norrut över landet. Karlshamn uppmätte sin högsta temperatur under hela året den 10 september med 27,1°. Detta tangerar det gamla rekordet på senaste datum för årshögsta från 1869.

I Göteborg blev september varmare än både juli och augusti: 16,9 grader i juli, 17,1 grader i augusti och 17,2 grader i september. - Det ska inte se ut såhär, säger Anders Wettergren, meteorolog på SMHI. - Den riktiga hösten ser ut att dröja, och temperaturen fortsätter vara hög in i oktober.

Även i norr var det tidvis ovanligt varmt och Älvsbyn uppmätte den 9 norra Norrlands tangerat högsta kända septembertemperatur med 26,4°. Elva dagar senare vaknade Kirunaborna upp till landets största septembersnödjup på 20 år och för stationen ett nytt septemberrekord med 38 cm nysnö.

Vindåret 2023 - Produktion i MWh/turbin								Tillgänglighe
Verk	Plats	Typ	Navhöjd	juli	aug	sept	2023	
Gudrun	Värnamo	V90	105	614	167	527	4 501	100,0%
Mathilda	Värnamo	V90	105	600	372	365	4 043	80,0%
Vallerstad	Värnamo	V90	105	607	270	446	4 272	90,0%
Topperyd	Nässjö	V90	105	394	308	408	3 624	
Tolvmanstegen	Strömstad	V90	105	447	287	474	3 672	
Bondagärde	Ulricehamn	V90	105	506	348	503	4 474	
Sotared	Falkenberg	V90	105	567	283	387	3 837	
Gummaråsen	Tvååker	V90	105	637	386	411	4 372	
Björka	Motala	V90	105	517	410	531	4 651	
Räpplinge	Borgholm	V90	80	415	276	314	3 546	
Knuts Kulle	Gnosjö	V90	105	485	325	446	4 037	
Jordberga	Trelleborg	V90	80	564	394	384	4 946	
			Medel övriga:	504	335	429	4 129	
			Vallerstad i % av övriga:	121%	80%	104%	103%	
Klämman 1		V126	137	1052	677	911	8 399	100,0%
Klämman 2		V126	137	1043	716	911	8 552	100,0%
Klämman	Reftele	V126	137	1048	697	911	8 476	100,0%
Liv	Vessigebro	GE 103	98	331	415		4097	
Askome	Vessigebro	GE 103	98	553	350		3785	
* Utebliven rapportering. Beräknat värde.								

Produktionsbudget för Vallerstad och Klämman 2023

	Produktion fördelad över året	Vallerstad				Klämman			
		Förväntad produktion MWh	Utfall 2023 MWh	Procent av förväntad	Tillgäng- lighet %	Förväntad produktion MWh	Utfall 2023 MWh	Procent av förväntad	Tillgäng- lighet %
		januari	9,9%	1 310	1 427	108,9%	100,0%	2 395	2 558
februari	9,0%	1 195	1 099	92,0%	92,2%	2 184	1 917	87,8%	97,0%
mars	9,4%	1 249	999	80,0%	79,0%	2 283	2 368	103,7%	100,0%
april	8,3%	1 109	968	87,3%	99,8%	2 027	1 858	91,6%	98,5%
maj	6,9%	919	890	96,8%	83,0%	1 680	1 665	99,1%	100,0%
juni	6,1%	805	516	64,1%	99,2%	1 472	1 275	86,6%	98,9%
juli	6,2%	820	1 214	148,0%	100,0%	1 499	2 095	139,8%	99,9%
augusti	6,4%	851	539	63,3%	69,0%	1 556	1 393	89,5%	100,0%
september	8,0%	1 064	892	83,8%	90,0%	1 945	1 822	93,7%	100,0%
jan-sept		9 322	8 544	91,7%	90,2%	17 041	16 951	99,5%	99,4%

Vallerstad

I augusti var det Gudrun. Nu i september var det Mathilda som småkrånglade och levererade en dålig tillgänglighet. Det är inga huvudkomponenter som felat utan diverse givare och kretskort som först felsökts och sedan beställts och monterats. Tillgängligheten på helåret kommer därför att bli svag. Är våra "drottningar" på väg att bli skröpliga?

Klämman

Säsongen för fladdermuskydd och skuggreducering är över för året. Problemfri drift.

El Nordpool SE4 öre/kWh

	2020	2021	2022	2023
Jan	27,8	50,2	109,4	104,4
Feb	19,6	54,4	83,9	102,8
Mars	17,2	45,9	154,5	91,8
April	15	43,2	113,9	73,9
Maj	14,7	48,5	139,1	73,5
Juni	25,4	73,9	180,4	103,4
Juli	23,7	69,3	122,5	41,8
Aug	41,7	83,7	305,0	49,5
Sept	37,1	122,7	241,7	51,3
Okt	27,3	86,9	81,3	
Nov	35,3	112,6	134,8	
Dec	38	187,3	271,4	
Helår	26,9	81,6	161,5	76,9

Elpriset ligger nu på en normal nivå (om det nu finns något normalt längre ?) men volatiliteten har varit mycket stor i september med ett spann från över 2 kr/kWh ner till minuspriser.

Vindkraften säkrar energikrävande gjuteriarbete

Företaget Gjuteriteknik i småländska Värnamo är specialister på pressgjutning av zink, en mycket energikrävande process. För att säkra energiförsörjningen och öka hållbarheten i verksamheten satsade företaget på egna vindkraftverk.

TEXT: Joakim Rådström FOTO: Gjuteriteknik

JONAS ABRAHAMSSON ÄR vd för Gjuteriteknik, som han driver tillsammans med sin bror Peter. Han berättar om satsningen

på egen vindkraft: – Vi har alltid haft ett intresse för elproduktion. Vår pappa hade två små vattenkraftverk, som jag fick pula lite med i barndomen. Det, och företagens behov av energi, gjorde att vi började titta på egna lösningar, berättar han.

Den första satsningen på egen vindkraft genomfördes 2008, och Gjuteriteknik har sedan dess köpt andelar i ytterligare vindkraftsparker, parallellt med att företaget har vuxit.

I dag är Gjuteriteknik aktiv delägare i två stycken Vestas-turbiner V90 2 MW på ett ställe och två V126 3,3 MW på ett annat ställe. De har även ett passivt ägarskap i ett annat, mindre verk. Tidigare hade de också ett litet GE-verk.

Utöver detta driver företaget ett tillståndsärende på den ena av platserna för att eventuellt bygga ytterligare två vindkraftverk.

GJUTERITEKNIK VAR STOLTA över initiativet att sätta upp egen kraftproduktion och kom att marknadsföra det externt –

men möttes i början till sin förvåning av negativa åsikter på mässor och liknande.

– Det kunde vara att folk tyckte att det var ineffektivt, att de störde under jakt-säsongen och så vidare. Så vi låg lågt några år, eftersom vi ändå inte gjorde det primärt för att visa upp det för andra. Men sedan har det svängt, så nu har vi fortsatt att satsa.

Han upplever samtidigt att vändningen kommit relativt sent, men att det i dag är stort tryck på omställning mot energi- och miljömässig hållbarhet. Särskilt viktig har Gjuteritekniks kund Ikea varit för att ställa om för miljö och klimat. I denna process har även Ikea pushat sina underleverantörer i rätt riktning.

– Under de tre senaste åren har det nog varit odelat positiva reaktioner, lägger Jonas Abrahamsson till.

Han menar samtidigt att vindkrafts-satsningen inte gjordes för att "samla pluspoäng", men att det finns ett mervärde att prata om bra klimatinitiativ, inte minst för att förmå andra att också haka på.

EN VIKTIG ANLEDNING till vindkrafts-satsningen har varit att Gjuteriteknik eftersträvat ekonomisk trygghet och överblickbarhet. Energikostnadernas andel av produktionen har varit betydande, vilket har ökat incitamenten för kostnads-kontroll.

– Sedan kommer det säkert att vara så under de närmaste 20 åren att det vissa år

är mer fördelaktigt ekonomiskt med egen produktion, och andra år mindre fördelaktigt. Men jag är helt övertygad om att det kommer att bli lönsamt över tid.

Fluktuationerna i den egna vindkraftsproduktionen hanteras som normalt genom inköp och försäljning av energi. Förra året producerade Gjuteriteknik cirka 72 procent mer el än vad de behövde för den egna produktionen – 9 876 MWh generering mot 5 744 MWh förbrukning – men den timvisa variationen var betydande.

I dagsläget gör företaget av med 1 027 kWh energi per ton zink, med målet att komma ned i 900 kWh per ton till år 2027. Detta kan jämföras med den genomsnittliga energiåtgången om 3 700 kWh per ton zink i Europa, enligt siffror från metallurgisajten SMM.

Den egna vindkraften har sedermera kompletterats med egen solkraft. 2020 sattes en solcellspark upp vid företaget, och fram till 2023 lyckades man sexdubbla den egna produktionen av sol till 800 kWh.

Solenergin har hittills legat innanför företagens elmätare, så överskottet har inte matats ut på nätet, men nu kommer överskottsproduktion under exempelvis helger att säljas externt.

Priser nordpool 2023 öre/kWh			
	<u>SE3</u>	<u>SE4</u>	<u>Diff</u>
Jan	93	104	-12
Feb	83	103	-20
Mars	81	92	-11
April	69	74	-5
maj	39	74	-35
Juni	53	103	-50
Juli	38	42	-4
Augusti	37	50	-13
Sept	24	51	-27
Medel	57	77	-20

Tabellen visar prisskillnaden mellan SE3 och SE4

	Nordpool	VVEF	Rörlig avtal
		<i>återköpt el</i>	<i>kompletteringsel</i>
Månad	öre/kWh	öre/kWh	öre/kWh
Jan	104	113	125
Feb	103	109	121
Mars	92	98	111
April	74	79	91
Maj	74	77	89
Juni	103	106	118
Juli	42	45	57
Aug	50	55	65

Föreningen måste varje månad köpa tillbaka den mängden el som vi medlemmar förbrukar
På den återköpta elen läggs en profilkostnad varpå priset bli högre än spotpriset.
Dock använder vi våra egna UG (ursprungsgarantier) och certifikat .

På ett vanligt rörligt månadsavtal, som de flesta av oss har för vår kompletteringsel, så tillkommer kostnader för UG och certifikat samt en vinstmarginal till elhandlaren.

Medlemsnyttan kan uttryckas som skillnaden mellan detta pris och vårt medlemspris. I augusti betalade vi 48 öre, medlemsnyttan blev då 17 öre/kWh + moms (21,2 öre inkl. moms)

Vallerstad Vind Ekonomisk förening (VVEF)

Styrelsen har beslutat att sänka medlemspriset från 1 oktober med 8 öre/kWh i både SE3 och SE4.
Aktuellt pris i SE3 blir därmed 24 öre/kWh + moms och i SE4 blir det 40 öre/kWh + moms.

/Hans